

Werkgroep roofvogels en uilen

Resultaten 2014

Het belooft een goed jaar te worden. Al vroeg werden onder andere vanuit Zwolle de eerste geringde jonge Kerkuilen gemeld. De verwachting dat er veel muizen zouden zijn dit jaar is volledig uitgekomen.

In de polder Mastenbroek werd iedereen verrast met 6 nesten van Velduil en 2 mogelijke/waarschijnlijke broedgevallen (Vogels in Overijssels, nummer 13, 2014). Helaas zijn uit slechts 1 nest 4 jongen uitgevlogen. De overige nesten zijn uitgemaaid of verloren gegaan door predatie.

En hoe zat het met 'onze' roofvogels en uilen?

Van de Havik, Buizerd en Sperwer zijn opnieuw weinig gegevens bekend. Ik blijf de hoop koesteren dat hierin verbetering komt en dat we net als jaren geleden van deze soort weer een beter beeld krijgen wat betreft aantallen en verspreiding.

Zelf heb ik op mijn nestkastroute Plaggenborgh een succesvol broedgeval van Havik en Buizerd waargenomen. Beiden hebben 1 jong voortgebracht.

Van Jan Dunnink en Klaas Koobs kreeg ik uit de boswachterij 2 Haviken met ieder 3 uitgevlogen jongen door.

Dan nu onze nestkastbroeders.

Allereerst een totaaloverzicht in onderstaande tabel.

	Aantal nestkasten in werkgebied	Aantal nestkasten met broedsels	Aantal succesvolle broedsels	Aantal mislukte broedsels	(Gemiddeld) aantal eieren / legsel	(Gemiddeld) aantal uitgevlogen jongen per succesvol legsel	(Gemiddeld) aantal uitgevlogen jongen per gestart legsel	Geringd juv (ad)
Steenuil	97	26	20	7	3,9	3,6	2,6	68(4)
Kerkuil 1e broedsel	76	15	14	1	6,4	5,5	5,1	63
Kerkuil 2e broedsel	76	4*	3	1	7,3	6,0	4,5	18
Bosuil	5	3	3	0	5 5 1	5 5 1	5 5 1	10
Torenvalk	80	19	16	3	5,3	4,2	3,5	62

Tabel 1 Jaaroverzicht 2014

* Eén 2e broedsel bevond zich tussen balen stro.

Steenuil

We hadden het afgelopen jaar 97 kasten in ons gebied hangen. Hiervan waren 27 kasten bezet door een Steenuil. In totaal waren er 20 succesvolle broedsels (=minimaal 1 jong uitgevlogen). Het aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedroeg 3,6 (N=20). Het langjarig gemiddelde (1989-2014) van het aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedraagt 3,1 (N=304, spreiding 2,2 tot 3,8). Een behoorlijk aantal van 7 broedsels is al in de eierenfase mislukt. Bij 5 van deze broedsels werd bij een tweede controle het nest leeg aangetroffen. In één kast werd de vleugel van het adulte vrouwtje aangetroffen. Vermoedelijk is hier sprake van predatie.

Foto 1 Steenuilkast 'marterproof'

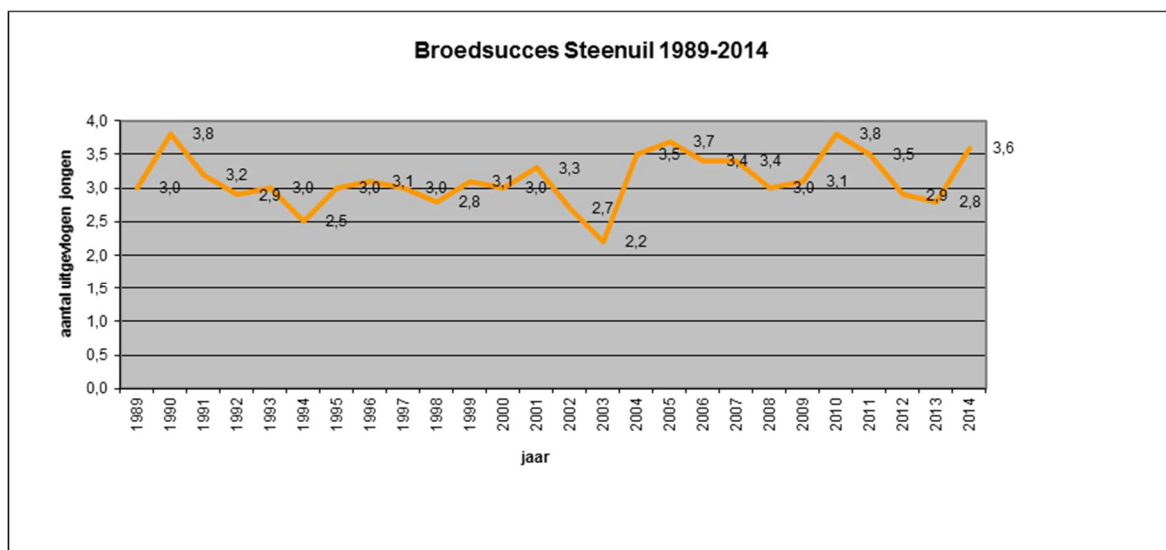
Om verstoring door de Steenmarter te voorkomen zijn bij verschillende kasten tussenschotjes geplaatst op soortgelijke wijze zoals op foto 1 van een kast van het Steenuilen Overleg (STONE) is te zien.

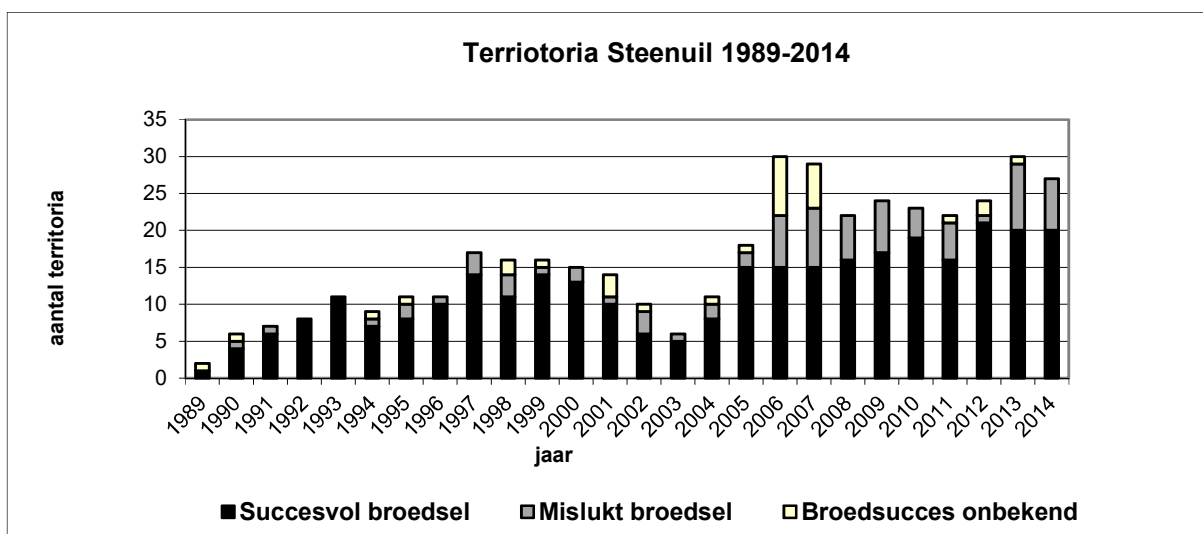
Proefondervindelijk is bewezen dat de Steenmarter in zo'n situatie teveel bochten moet nemen om bij de broedkamer te komen. Dat wordt te moeilijk voor zo'n lang lichaam.

In totaal 68 jonge Steenuilen werden van een ring voorzien. Vier adulte vrouwtjes ondergingen hetzelfde 'lot'.

Foto 2 Proef met Steenmarter

Figuur 1 Broedsucces van de Steenuil 1989-2014

Figuur 2 Aantal broedsel van de Steenuil 1989-2014

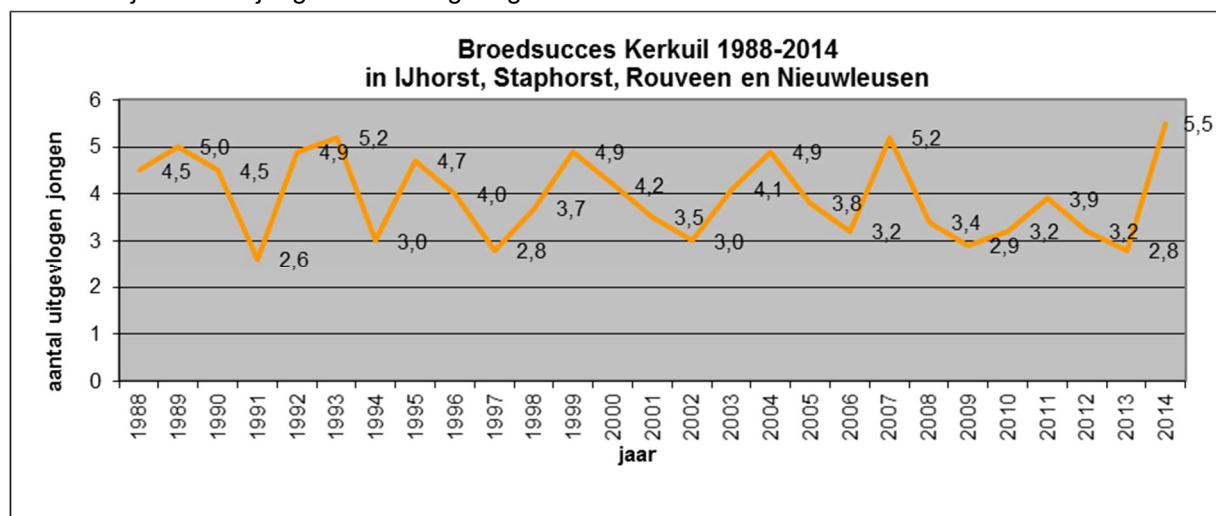
Kerkuil

Voor de Kerkuil hingen er dit jaar 74 kasten. In totaal waren er 14 succesvolle eerste broedsels. Van een van deze broedsels is het aantal jongen niet bekend. De eigenaar van deze kast heeft wel waargenomen dat er jongen zijn uitgevlogen. Het aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedroeg 5,5 (N=13). Het hoogst genoteerde broedsucces in ons werkgebied tot nu toe! Het langjarig gemiddelde (1988-2014) van het aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedraagt 3,9 (N=343, spreiding 2,6 tot 5,5). Een indicatie dat er dit jaar ruim voldoende voedselaanbod was. Er werden 5 legfels met 8 eieren en ook 5 legfels met 7 eieren aangetroffen. Slechts 1 legfel is mislukt in de eierenfase.

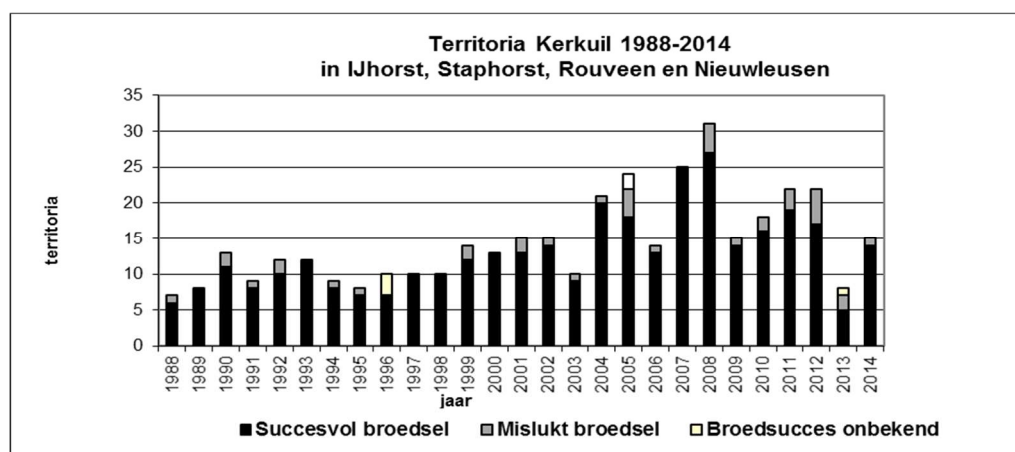
Een andere indicatie voor een goed muizenjaar vormden de 4 tweede broedsels. Een van deze 4 tweede broedsels bestond uit maar liefst 10 eieren. Helaas mislukte dit broedsel in de eierenfase. De oorzaak hiervan is niet bekend. Bij controle werden de eieren kapot in de kast aangetroffen. Dit kerkuilenpaar in het Zwartewaterklooster had in het eerste broedsel 8 eieren. Uit dit eerste broedsel vlogen uiteindelijk 3 jongen uit. Op hetzelfde adres zijn overigens in het topjaar 2007 maar liefst 3 broedsels (7,7 en 4 jongen) grootgebracht!

Een tweede broedsel aan de Holrustweg had een merkwaardig verloop. Ik werd gebeld door de eigenaar van de kast dat er 2 jonge kerkuilen tussen de koeien in de stal lagen. Bij aankomst bleek dat bovenin de nok van de boerderij een erg krappe kast hing met nog eens 3 jongen. In de kast lag een dikke, natte laag stront. Kennelijk hebben de jongen vanwege de sterke ammoniaklucht het hazenpad gekozen. Dat wil zeggen dat ze eerst een meter of vijf naar beneden zijn gekukeld, op de hooizolder terecht kwamen en daarna nog een val ruim drie meter hebben gemaakt. Nadat we de kast hadden uitgemest hebben we de jongen teruggeplaatst. Na enige dagen kwam de melding dat de jongen andermaal uit de kast waren gevallen. Een van deze twee jongen heeft de trap van een koe niet overleefd. Uiteindelijk hebben we bij het ringen van de 4 overgebleven jongen een nieuwe grotere kast geplaatst op een lager plek in de boerderij.

In totaal zijn 63 + 18 jonge Kerkuilen geringd.

Figuur 3 Broedsucces van de Kerkuil 1988-2014

Figuur 4 Aantal broedsels van de Kerkuil 1988-2014

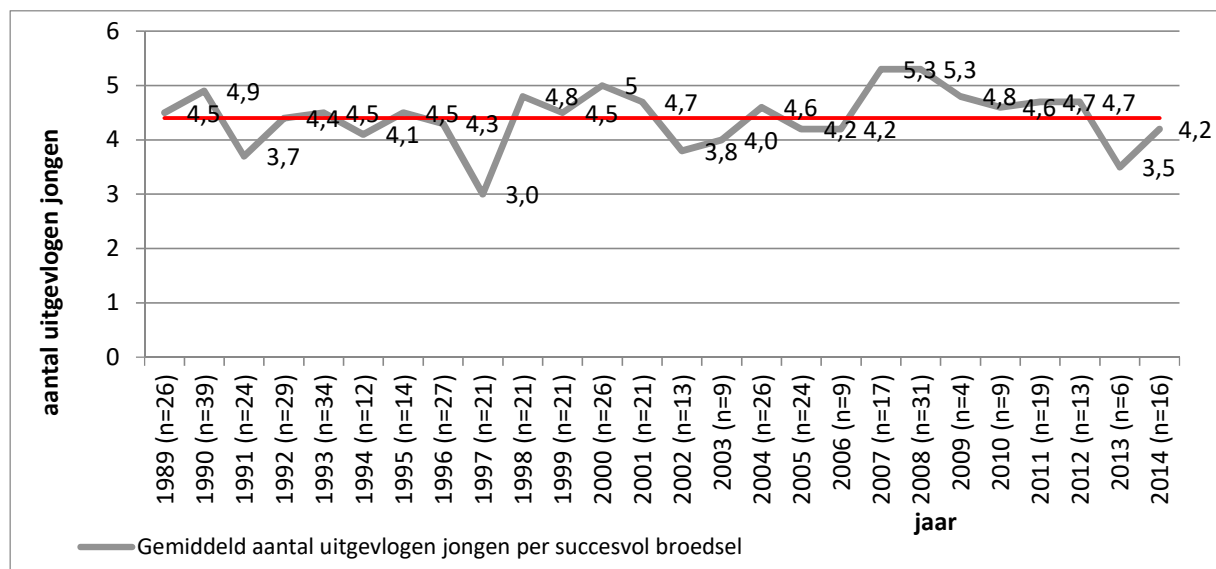
Torenavalk

In ons onderzoeksgebied hingen het afgelopen jaar 80 kasten en melkbussen. In totaal werden 19 nestplaatsen bezet. Hiervan waren 16 broedsels succesvol.

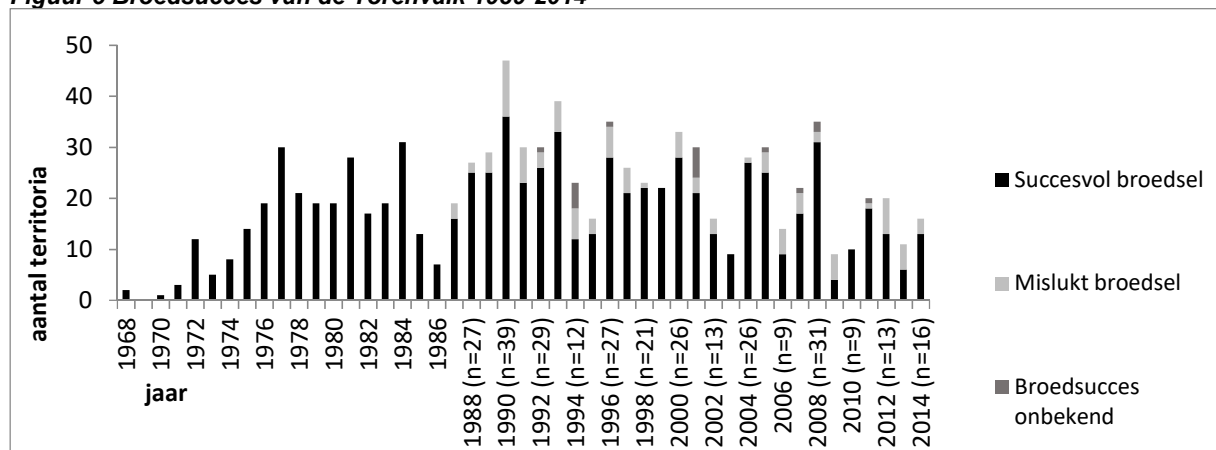
Het aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedroeg 4,2 (N=16). Het langjarig gemiddelde (1989-2014) van het aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedraagt 4,4 (N=535, spreiding 3,0 tot 5,3).

Dit broedsucces van de Torenavalk wijst in tegenstelling tot dat van de Kerkuil niet op een piekjaar wat betreft het voedselaanbod.

Drie broedsels zijn in de eierenfase mislukt. In één geval was er sprake van verstoring door een Nijlgans. In deze melkbus lagen naast de 6 eieren van de Torenavalk ook 3 eieren van de Nijlgans.

Figuur 5 Broedsucces van de Torenavalk 1989-2014

Figuur 6 Aantal broedsels van de Torenavalk 1968-2014

Noot: alleen van de jaren 1988 tot en met 2014 zijn de gegevens volledig

Bosuil

In de boswachterij Staphorst hangen 5 nestkasten. Hiervan waren er dit jaar 3 bezet. Er waren twee broedsels met 5 eieren en het derde bestond uit slechts 1 ei. In totaal werden 10 jongen geringd. Eén jong was nog te klein om te ringen.

Met dank aan alle controleurs van de Werkgroep Roofvogels en Uilen!

Arnold Lassche
alassche@hetnet.nl